

WIEŚCI Z ZUS-u - Zwolnienie lekarskie to nie wakacje

Napisano dnia: 2024-08-16 11:29:13

KRAJ / DOLNY ŚLĄSK (inf. zewn.). W minionym roku Polacy spędzili 237 tys. dni na zwolnieniu lekarskim. Nie wszyscy wykorzystywali je tak, jak powinni, czyli na leczenie i rehabilitację. W pierwszym półroczu 2024 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził 260,8 tys. kontroli osób na zwolnieniach lekarskich. W konsekwencji wydanych zostało 18,6 tys. decyzji wstrzymujących dalszą wypłatę zasiłków chorobowych. Kwota wstrzymanych z tego tytułu zasiłków osiągnęła 23 990,6 tys. zł. W 2023 r. 237 tys. dni spędzili Polacy na zwolnieniu lekarskim.

Więcej e-ZLA zostało wystawionych dla kobiet. Panie były 133,7 tys. dni na zwolnieniu, panowie 103,5 tys. dni. Statystycznie, co roku, najwięcej zwolnień lekarskich jest wystawianych z tytułu zakażenia górnych dróg oddechowych, zapalenia gardła, zatok, migdałków, bólu układu kostno-szkieletowego, splotów nerwowych, chorób wywołanych stresem. Znaczna liczba zwolnień to także zwolnienia wydawane kobietom w okresie ciąży.

Zwolnienie lekarskie to dokument stwierdzający niezdolność do pracy i uprawniający do wypłaty zasiłku chorobowego. - *Celem zwolnienia lekarskiego jest zabezpieczenie socjalne chorego, który powinien zgodnie z zaleceniami lekarzy kurować się, aby odzyskać zdolność do pracy. Nawet, jeśli w czasie zwolnienia chory nie musi leżeć, to nie oznacza, że ten czas może wykorzystać na dodatkowe wakacje* - przestrzega **Iwona Kowalska-Matis**, regionalny rzecznik prasowy ZUS-u na Dolnym Śląsku.

Według rzeczniczki, osoba niezdolna do pracy może jednak wykonywać zwykłe czynności życia codziennego oraz czynności związane z jej stanem zdrowia. - *Oczywiście, może pójść do apteki, na badania lub wizytę u lekarza. Szczególnie, jeżeli jest osobą samotną i nie może liczyć na pomoc ze strony innych osób, wykonywanie przez nią czynności życia codziennego w okresie niezdolności do pracy jest nieuniknione. Nie są to okoliczności, które mogą stanowić podstawę pozbawienia prawa do zasiłku chorobowego* - wyjaśnia I. Kowalska-Matis: - *Zdarzają się jednak sytuacje, że podczas zwolnienia pracownicy wyjeżdżają na wakacje, remontują domy lub wykonują inną pracę zarobkową. Każda osoba przebywająca na zwolnieniu lekarskim musi się liczyć z możliwością kontroli przeprowadzanej przez ZUS czy pracodawcę; uprawnienie do kontrolowania chorych wynika bezpośrednio z ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.*

Pamiętajmy, że zarówno przy kontroli orzekania jak i przy kontroli wykorzystywania, ZUS i pracodawca będą szukać chorego pod adresem widniejącym na zwolnieniu lekarskim. Nie jest to adres zameldowania czy zamieszkania, ale adres pobytu podczas orzeczonej niezdolności. Dlatego przy każdym zwolnieniu musimy zwracać uwagę na adres, który wstawił lekarz na zwolnieniu, a w przypadku zmiany tego adresu (np. przenosimy się do mamy na okres choroby), musimy w ciągu 3 dni powiadomić o tym fakcie i pracodawcę, i Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Osoba, która jest niezdolna do pracy i przebywa na zasiłku chorobowym może być skontrolowana na dwa sposoby:

- Kontrola orzekania prowadzona przez lekarza orzecznika ZUS-u - lekarz sprawdzi, czy poprawnie

została orzeczona niezdolność, czyli, czy lekarz leczący miał podstawy do wystawienia zwolnienia. Taka kontrola może być przeprowadzona poprzez wezwanie chorego do lekarza orzecznika, który przeprowadzi badanie lekarskie i sprawdzi, czy chory jest nadal niezdolny do pracy, albo poprzez sprawdzenie przez lekarza orzecznika ZUS-u dokumentacji medycznej znajdującej się u lekarza leczącego. Jeśli lekarz orzecznik po przeprowadzeniu badania uzna, że osoba przebywająca na zwolnieniu nie jest chora, wystawia ZLA/K, które skraca okres niezdolności do pracy – dzień badania jest ostatnim dniem zwolnienia. Zgodnie z ustawą zasiłkową poniesione przez ubezpieczonego koszty przejazdu na badania kontrolne Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwraca do wysokości kosztów przejazdu najtańszym środkiem komunikacji publicznej.

- Kontrola wykorzystywania prowadzona przez płatnika zasiłku, czyli przez ZUS albo przez pracodawcę. Kontrola taka sprawdza, co robimy w czasie chorobowego, czy poprawnie wykorzystujemy zwolnienie od pracy lub czy nie wykonujemy innej pracy zarobkowej. Pracodawca może skontrolować pracownika na chorobowym zawsze w okresie pierwszych 33 dni w danym roku lub 14 dni w przypadku osób, które ukończyły 50 rok życia. Za ten okres pracodawca wypłaca pracownikowi wynagrodzenie za czas choroby. Od 34 dnia lub odpowiednio od 15 dnia choroby w danym roku kalendarzowym każdy pracownik ma prawo do zasiłku chorobowego. Jeżeli zakład pracy jest uprawniony do wypłaty zasiłków, to sam przeprowadza kontrole swoim pracownikom – wszystkim pozostałym osobom, czyli m.in. pracownikom z małych zakładów pracy i osobom prowadzącym działalność gospodarczą kontrole przeprowadza ZUS. Kontrolować można również osoby, które korzystają z zasiłku opiekuńczego i świadczenia rehabilitacyjnego. Jeśli kontrola stwierdzi niewłaściwe wykorzystywanie zwolnienia albo wykonywanie pracy zarobkowej, czyli np. pracownik w czasie zwolnienia lekarskiego zatrudnił się na umowę zlecenie i ją wykonywał, albo w czasie zasiłku chorobowego wyjechał na wczasy czy budował swój dom, pracownik traci prawo do zasiłku za cały blankiet zwolnienia, tj. za cały okres, na który zwolnienie było wystawione.

Przykłady nieprawidłowego wykorzystywania zwolnień:

- Wyjazdy za granicę do pracy lub na wakacje, urlopy.
- Udział w różnych imprezach i uroczystościach, np. chrzciny, wesela, koncerty, spektakle, spotkania towarzyskie w klubach, zawody sportowe,
- Udział w wydarzeniach o charakterze lokalnym i państwowym, składanie kwiatów, przemówienia, wywiady dla mediów.
- Uczestnictwo w szkoleniach, kursach, na zajęciach i egzaminach w ramach odbywanych studiów.
- Sprzedawanie płodów rolnych oraz zebranych grzybów na poboczu drogi.
- Wykonywanie pracy „prywatnie” - ogłoszenia na portalach, w tym portalach społecznościowych.

Podczas kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnienia, kontrolujący odwiedzili miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, gdzie stwierdzono, że właściciel będąc na zwolnieniu obsługiwał klientów i przyuczał uczniów podczas praktyk do zawodu.

Podczas kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnienia, teść osoby chorej poinformował kontrolujących, że ten pomaga na budowie u szwagra.

Iwona Kowalska-Matis

regionalny rzecznik prasowy ZUS-u
województwa dolnośląskiego